

Чумакова Т. К.,

*orcid.org/0000-0001-5186-3533**аспірант кафедри кримінального права  
Національної академії внутрішніх справ*

## ДІЯННЯ ЯК ОЗНАКА ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ – НЕЗАКОННОЇ ПРИВАТИЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО, КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

**Анотація.** У статті досліджено законодавчо встановлене криміналізоване діяння як обов'язкову ознаку об'єктивної сторони складу злочину незаконної приватизації державного, комунального майна. Досліджено та визначено і різновиди діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони складу злочину незаконної приватизації державного, комунального майна та надано визначення цим діянням: 1) приватизації державного, комунального майна шляхом заниження його вартості через визначення її у спосіб, не передбачений законом, 2) приватизації державного, комунального майна шляхом використання підроблених приватизаційних документів, 3) приватизації майна, яке не підлягає приватизації згідно із законом, 4) приватизації неправомочною особою, що є складовою диспозиції статті 233 Кримінального кодексу України (незаконна приватизація державного та комунального майна). Узагальнено наукові доробки та погляди видатних учених щодо поняття діяння як ознаки об'єктивної сторони складу злочину незаконної приватизації державного, комунального майна та запропоновані визначення діяння незаконної приватизації державного, комунального майна. Розглянуто різновиди діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони складу злочину, незаконної приватизації державного, комунального майна в теоретичній площині та практичному аспекті. З метою правильного визначення кожного поняття, що є складовою частиною законодавчо визначеного діяння незаконної приватизації державного, комунального майна, автором проведено дослідження чинного законодавства України та виявлено розбіжності понятійного апарату в законодавстві України, запропоновано тлумачення понять, що є складовою частиною поняття діяння кримінального правопорушення незаконної приватизації державного, комунального майна. Зроблено акцент на дослідженні судової практики, а саме обвинувальних вироків судів України, що вже набули законної сили, за вчинення особами кримінального правопорушення – незаконної приватизації державного, комунального майна. Через призму правозастосування та кваліфікації дій осіб, що вчинили кримінальне правопорушення – незаконну приватизацію державного комунального майна, доповнено визначення поняття діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони складу злочину, а саме незаконної приватизації державного, комунального майна. Більш детально розглянуто судову практику щодо кваліфікації дій засуджених осіб як приватизації державного, комунального майна шляхом використання підроблених приватизаційних документів та приватизації неправомочною особою. Автор дійшов висновку, що виключно через правильне тлумачення визначення діяння кримінального правопору-

шення незаконної приватизації державного, комунального майна можливо правильно кваліфікувати дії осіб як вчинення кримінального правопорушення.

**Ключові слова:** незаконна приватизація державного, комунального майна, діяння як ознака об'єктивної сторони складу злочину, незаконної приватизації державного, комунального майна.

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення є зовнішньою стороною кримінального правопорушення, має багатаспектний характер та може бути визначена через ознаки, що можуть мати обов'язковий чи факультативний характер.

Низка вчених дійшли висновку, що об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення становлять такі ознаки, як: 1) діяння (дія або бездіяльність); 2) наслідки; 3) причинний зв'язок; 4) спосіб вчинення злочину; 5) місце і час вчинення злочину; 6) обстановка вчинення злочину; 7) засоби вчинення злочину; 8) знаряддя злочину; 9) джерела вчинення злочину [1, с. 167].

У межах цієї статті розглянемо різновиди діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення – незаконної приватизації державного, комунального майна.

Незаконна приватизація державного, комунального майна завжди є дією, тобто реалізується шляхом вчинення активних дій.

Диспозицією статті 233 Кримінального кодексу України передбачено такі дії, які складають об'єктивну сторону кримінального правопорушення – приватизації державного, комунального майна, а саме:

1. Приватизація державного, комунального майна шляхом заниження його вартості через визначення її у спосіб, не передбачений законом.
2. Приватизація державного, комунального майна шляхом використання підроблених приватизаційних документів.
3. Приватизація майна, яке не підлягає приватизації згідно із законом.
4. Приватизація неправомочною особою.

Першочергово слід зазначити, що чинна редакція Закону України «Про приватизацію державного та комунального майна» від 18.01.2018 року № 2269-VIII дає визначення приватизації державного або комунального майна як платного відчуження майна, що перебуває у державній або комунальній власності, на користь фізичних та юридичних осіб, які відповідно до цього Закону можуть бути покупцями.

Деякі вчені під приватизацією розуміють один із способів зміни форми власності, а саме відчуження майна, що перебуває у державній або комунальній власності, на користь фізичних чи юридичних осіб, які відповідно до законодавства про приватизацію можуть бути покупцями. [2, с. 129].

Перелічені різновиди дій під час незаконної приватизації державного, комунального майна, розглянемо в теоретичному та практичному аспектах.

*Заниження вартості майна через визначення її у спосіб, не передбачений законом, як складова частина об'єктивної сторони складу злочину незаконної приватизації державного, комунального майна.*

Аналіз процесу приватизації державної власності та практики правозастосування, статистики свідчить про те, що більш розповсюдженим є придбання державної та комунальної власності за заниженою ціною. Нестабільність законодавства та зміни системи оцінювання вартості майна сприяють вчиненню правопорушень з боку осіб, що найбільш наближені до державної власності (посадові особи, керівники підприємств).

Науковці І.В. Стельмахович, О.М. Неживець вважають, що реалізувати такі дії можливо таким чином:

- 1) продаж неналежним для об'єкта способом;
- 2) непроведення експертної оцінки або проведення її неналежним чином (у разі її обов'язкового проведення), що мало своїм наслідком заниження вартості майна;
- 3) безоплатна передача у приватну власність (окрім випадків, передбачених законодавством) [3, с. 176].

О.О. Дудоров під заниженням вартості майна через визначення її у спосіб, не передбачений законом, вважає:

- 1) застосування такого способу, який відповідно до чинного законодавства взагалі не повинен бути використаний під час приватизації;
- 2) застосування такого способу оцінки майна, який хоч і використовується під час приватизації, однак згідно із законодавством не може застосовуватися для оцінки саме цього об'єкта приватизації [4, с. 849].

С. Пилипчук визначає приватизацію майна шляхом заниження його вартості через визначення її у спосіб, не передбачений законом, як відчуження на користь покупців (фізичних чи юридичних осіб) державного (комунального) майна, вартість якого занижена при проведенні його оцінки внаслідок застосування способу її визначення щодо конкретного об'єкта приватизації, не передбачених законодавством, та визначених відповідним органом приватизації [5, с. 135].

Водночас вважаємо, що для правильного правозастосування можливим є буквально тлумачення норми «заниження вартості майна через визначення її у спосіб, не передбачений законом», як визначення вартості майна у будь-який спосіб, що не відповідає встановленому законом способу, що має наслідком визначення вартості як такої, що не відповідає дійсній вартості майна в бік її зменшення (заниження).

З метою розуміння змісту норми кримінального закону надаємо визначення кожному поняттю, що становить її зміст.

Так, під «*майном*» слід розуміти об'єкти державної і комунальної власності, що підлягають приватизації. До таких об'єктів згідно з положеннями частини 1 статті 4 Закону належать усі об'єкти права державної і комунальної власності, крім тих, приватизація яких прямо заборонена цим Законом та іншими законами України.

«*Вартість*» майна можливо визначити шляхом проведення оцінки майна, майнових прав. Оцінка майна, майнових прав є результатом практичної діяльності суб'єкта оціночної діяльності на дату оцінки за процедурою, встановленою нормативно-правовими актами з оцінки майна, згідно з положеннями статті 4 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні».

Методичне регулювання оцінки майна здійснюється у відповідних нормативно-правових актах з оцінки майна: положеннях (національних стандартах) оцінки майна, що затверджуються, методиках та інших нормативно-правових актах, які розробляються з урахуванням вимог положень (національних стандартів) і затверджуються Кабінетом Міністрів України або Фондом державного майна України. Водночас нормативно-правові акти, які регулюють питання вартості (ціни) майна, не повинні суперечити положенням (національним стандартам) оцінки майна.

Так, Кабінетом Міністрів України затверджено Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», який є обов'язковим для застосування під час проведення оцінки майна та майнових прав суб'єктами оціночної діяльності.

Національний стандарт № 1 надає визначення вартості як еквіваленту цінності об'єкта оцінки, вираженому у ймовірній сумі грошей, а ціну – як фактичну суму грошей, сплачену за об'єкт оцінки або подібне майно.

При цьому, якщо законами або нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, договором на проведення оцінки майна або ухвалою суду не зазначено вид вартості, який повинен бути визначений в результаті оцінки, визначається *ринкова вартість*.

Ринкова вартість – це вартість, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки на ринку подібного майна на дату оцінки за угодою, укладеною між покупцем та продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна із сторін діяла із знанням справи, розсудливо і без примусу.

До неринкових видів належать вартість заміщення, вартість відтворення, залишкова вартість заміщення (відтворення), вартість у використанні, споживча вартість, вартість ліквідації, інвестиційна вартість, спеціальна вартість, ліквідаційна вартість, чиста вартість реалізації, оціночна вартість та інші види, порядок визначення яких встановлюється окремими національними стандартами.

Так, вартість ліквідації визначають як вартість, яку очікується отримати за об'єкт оцінки, що вичерпав корисність відповідно до своїх первісних функцій. Вартість заміщення визначають як визначену на дату оцінки поточну вартість витрат на створення (придбання) нового об'єкта, подібного до об'єкта оцінки, який може бути йому рівноцінною заміною. Вартість відтворення визначають як визначену на дату оцінки поточну вартість витрат на створення (придбання) в сучасних умовах нового об'єкта, який є ідентичним об'єкту оцінки. Залишкову вартість заміщення (відтворення) визначають як вартість заміщення (відтворення) об'єкта оцінки за вирахуванням усіх видів зносу (для нерухомого майна – з урахуванням ринкової вартості земельної ділянки при її існуючому використанні (прав, пов'язаних із земельною ділянкою)). Спеціальну вартість визначають як суму ринкової вартості та надбавки до неї, яка формується за наявності нетипової мотивації чи осо-

бливої заінтересованості потенційного покупця (користувача) в об'єкті оцінки. Інвестиційну вартість визначають як вартість, визначену з урахуванням конкретних умов, вимог та мети інвестування в об'єкт оцінки. Вартість у використанні визначають як вартість, яка розраховується, виходячи із сучасних умов використання об'єкта оцінки, і може не відповідати його найбільш ефективному використанню.

Національний стандарт № 1 надає визначення навіть оціночній вартості як вартості, яка визначається за встановленими алгоритмом та складом вихідних даних.

Оцінка проводиться із застосуванням бази, що відповідає ринковій вартості або неринковим видам вартості. Вибір бази оцінки передуює укладанню договору на проведення оцінки майна.

Так, наприклад, Методикою оцінки майна встановлено, що під час проведення незалежної оцінки єдиного майнового комплексу, що підлягає приватизації, базою оцінки є ринкова вартість у разі відповідності умов договору, для укладення якого проводиться оцінка, змісту поняття ринкової вартості. Якщо процедури продажу передбачають наявність додаткових умов, базою оцінки може бути інвестиційна вартість. Якщо умовами продажу єдиного майнового комплексу в процесі приватизації визначена його ліквідація, видом вартості як базою оцінки може бути вартість ліквідації тощо.

Тобто при проведенні оцінки вирішальне значення мають умови продажу та визначення бази оцінки.

Водночас законодавство, що визначає порядок проведення оцінки, не містить поняття «спосіб» визначення вартості майна, що має значення для кваліфікації. Лише передбачено, що порядок приватизації державного і комунального майна передбачає в тому числі проведення інвентаризації та оцінки відповідно до законодавства.

Таким чином, «спосіб» визначення вартості майна є оціночною категорією, що, однак, має ключову ознаку для кваліфікації кримінального правопорушення – зниження вартості такого майна.

Тобто оцінка майна, що проведена з порушенням закону, внаслідок чого вартість такого майна є заниженою, є складовою частиною об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення – приватизації державного, комунального майна шляхом зниження його вартості через визначення її у спосіб, не передбачений законом.

*Використання підроблених приватизаційних документів.*

Використання підроблених приватизаційних документів, тобто подання документів, які містять неправдиві відомості, органам приватизації, їх врахування цими органами, вчинення інших дій з такими документами, якими обумовлюється прийняття рішення щодо приватизації об'єкта, тощо [8, с. 136].

Реалізувати такі дії, на думку таких науковців, як І.В. Стельмах та О.М. Неживець, можливо таким чином:

- 1) використання документів, що містять ознаки інтелектуальної підробки;
- 2) використання документів, що містять ознаки технічної підробки;
- 3) ці документи повинні бути використані саме у процесі приватизації, незалежно від способу приватизації чи етапу (підготовка, подання офіційних документів, отримання чи укладення угод, тощо).

*Приватизація майна, яке не підлягає приватизації.*

Приватизація майна, яке не підлягає приватизації згідно із законом, тобто відчуження та придбання об'єктів державної чи комунальної власності, які або віднесені до таких, що взагалі не підлягають приватизації, або ж можуть бути приватизовані за певних умов чи з дотриманням певного порядку [8, с. 136].

Реалізувати такі дії можна таким чином:

- 1) укладення договорів купівлі-продажу щодо об'єктів, що мають загальнодержавне значення, казенних підприємств;
- 2) приватизація об'єктів, що мають культурну або історичну цінність і перебувають під охороною держави;
- 3) приватизація спеціалізованих підприємств торгівлі, що обслуговують лише громадян, які мають пільги відповідно до чинного законодавства;
- 4) приватизація закладів культури, будівель соціально-побутового призначення, які споруджені за рахунок коштів державних підприємств (обслуговуючі населення і виключені зі списків об'єктів приватизації за рішенням ФДМУ, місцевих Рад відповідного рівня);
- 5) будь-які об'єкти, які включені до переліку об'єктів, що не підлягають приватизації (затверджений Верховною Радою України у формі прийняття відповідного закону чи Постановою Кабінету Міністрів України).

*Приватизація майна неправомочною особою.*

Приватизація майна неправомочною особою, тобто придбання його фізичною чи юридичною особою, яка не може бути покупцем такого майна згідно із законом [8, с. 136].

Реалізувати такі дії можна таким чином:

- 1) покупцем державного або комунального майна виступає особа, якій чинним законодавством не дозволено або прямо заборонено брати участь у приватизації. Перелік таких осіб визначено безпосередньо в законах і підзаконних нормативних актах, які регламентують порядок приватизації певних груп об'єктів приватизації. Крім того державною програмою приватизації стосовно конкретних об'єктів можуть бути встановлені інші обмеження або особливості участі покупців у приватизації, включаючи часткові галузеві та сумарні квоти на придбання юридичними особами державного майна або акцій;
- 2) укладення договору купівлі-продажу між правомочним покупцем державного майна і таким продавцем, який не є належним органом приватизації.

*Також розглянемо практичний аспект правозастосування, а саме судову практику щодо кваліфікації дій засуджених осіб, як приватизацію державного, комунального майна шляхом використання підроблених приватизаційних документів та приватизацію неправомочною особою.*

Так, Вироком Косівського районного суду Івано-Франківської області від 26.12.2008 року у кримінальній справі № 1-152/2008, особу визнано винною у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ч. 1 ст. 233 Кримінального кодексу України.

Судом встановлено таке. ОСОБА\_2, обіймаючи посаду селищного голови селища Кути Косівського району в 2004 році, будучи неправомочною особою, зловживаючи своїм службовим становищем, провела незаконну приватизацію нежитлового приміщення по АДРЕСА\_2 як житлового фонду, тоді як це приміщення не було житловим і відносилось до нежитлового фонду та не підлягало приватизації згідно із Законом України «Про приватизацію державного житлового фонду», а повинно було бути приватизоване у відповідності до Закону України

«Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» 06.03.1992 року із змінами і доповненнями, згідно з яким продавцями об'єктів малої приватизації, що перебувають у загальнодержавній та комунальній власності, є Фонд державного майна України, його регіональні відділення, представництва і органи приватизації, створені місцевими радами, приватизація здійснюється шляхом викупу чи аукціону. Крім того, ОСОБА\_2 здійснила приватизацію вказаного приміщення на підставі завідомо неправдивих документів, а саме на підставі довідки про склад сім'ї наймача ізольованої квартири та займані ним приміщення на ім'я ОСОБА\_3 та рішення виконавчого комітету Кутської селищної ради № 51 від 26 грудня 2003 року «Про визнання права власності на квартири за громадянами». Вказані незаконні дії ОСОБА\_2 призвели до незаконної приватизації нежитлового приміщення вартістю 10.083,26 грн., що більше як у 100 разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян станом на 2004 рік. [11].

Кам'янець-Подільський міськрайонний суд Вироком від 12.12.2012 року у кримінальній справі № 2208/6074/12 кваліфікував дії особи як незаконну приватизацію комунального майна шляхом використання підроблених приватизаційних документів, тобто злочин, передбачений ч. 1 ст.233 КК України, у зв'язку з таким.

Так, 21 жовтня 2011 року у приміщенні сільської ради у с. Ластівці, вул. Б. Хмельницького, 4, Кам'янець-подільського району, ОСОБА\_3, діючи з корисливих мотивів, з метою отримання у приватну власність вказаних квартир, зловживаючи службовим становищем, всупереч інтересам служби та громади, достовірно знаючи про те, що квартири № 5 та АДРЕСА\_1, згідно з протоколами житлових комісій № 36 від 10 лютого 2003 року та № 38 від 9 серпня 1995 року, перебувають у користуванні (наймі) військовослужбовців ОСОБА\_5 та ОСОБА\_6, які там зареєстровані та проживають, використовуючи службове становище та повноваження голови Ластовецької сільської ради та головуючого виконавчого комітету, наказав секретарю виконавчого комітету ОСОБА\_8 подати його заяву та заяву його дочки на розгляд виконавчого комітету, знаючи, що ані він, а ні його донька не мають права на приватизацію цього житла, оскільки ніколи не були його наймачами і не були зареєстрованими у цьому житлі, з метою отримання дозволу на приватизацію цих квартир. Зловживаючи службовим становищем, ОСОБА\_3, використовуючи можливості посади сільського голови та голови виконавчого комітету, всупереч інтересам громади та інтересам потерпілих ОСОБА\_5 та ОСОБА\_6, запропонував членам виконкому задовольнити подані заяви, мотивуючи тим, що вказані квартири вільні, хоча достовірно знав про їх перебування у користуванні потерпілих. У результаті розгляду цих заяв виконком Ластовецької сільської ради одногослосно прийняв рішення № 50 та 57 від 21 жовтня 2011 року про надання дозволу ОСОБА\_9 та ОСОБА\_3 на приватизацію квартири № 5 та АДРЕСА\_1 і надав дозвіл їм у КП «Лебідь» (с. Оринін) оформити свідоцтво на право власності зазначених квартир. Вказані рішення ОСОБА\_3 власноручно підписав та скріпив печаткою сільської ради, виготовивши їх із метою подачі в орган приватизації.

До цього, 4 жовтня 2011 року, з метою приховання злочину та створення видимості законної приватизації квартир, ОСОБА\_3 без дозволу основного квартиронаймача ОСОБА\_5 незаконно прописався у квартирі потерпілого у АДРЕСА\_1.

З цієї ж метою він підробив договір найму житла від 20 вересня 2011 року, який нібито укладений між ним та балансоутримувачем житла – КП «Ластовецьке», хоча жодних комунальних платежів за це житло ніколи не сплачував [12].

Так, Вироком Алуштинського міського суду Автономної Республіки Крим від 06.09.2012 року у кримінальній справі № 1-105/11, особу визнано винною у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 233 Кримінального кодексу України.

Судом встановлено таке. ОСОБА\_4, своїми умисними діями скоїв злочин, передбачений ч. 2 ст. 233 КК України – незаконна приватизація державного майна неправомочною особою у великих розмірах, вчинена групою осіб за попередньою змовою. Приватизація неправомочною особою передусім означає, що як покупець державного чи комунального майна виступає особа, якій чинним законодавством не дозволено брати участь у приватизації та укласти відповідні договори купівлі-продажу. Приватизацію неправомочною особою слід вбачати і в тому разі, коли договір купівлі-продажу державного або комунального майна укладається між покупцем і таким продавцем, який не є належним органом приватизації – взагалі або у конкретній ситуації. Судом встановлено, що підсудні, за попередньою змовою групою осіб, зробили незаконну приватизацію державного майна, яким є частина контори Алуштинської державної лікарні ветеринарної медицини літер «Б» (нежитлове приміщення), будучи неправомочною особою, оскільки в їх обов'язки не входила приватизація державного майна у вигляді нежитлових приміщень, яке не відноситься до житлового фонду, тобто підсудні не наділені правом відчуження цього майна згідно із законом, їх винність доведена зібраними у справі доказами [13].

**Висновки.** Таким чином, діяння як обов'язкова ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення – незаконної приватизації державного, комунального майна – становить активну дію. Розкриття поняття кожної з цих активних дій має на меті забезпечити правильне правозастосування. Водночас у діях особи можливо виокремити декілька активних дій, що становлять ознаку об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення – незаконної приватизації державного, комунального майна.

#### Література:

1. Матвійчук В.К. Об'єктивна сторона складу злочину. III складові та зміст *Право*. 2003р. № 1 (39), С. 163–168.
2. Топчій В.В., Дідківська Г.В., Мудряк Т.О. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності: Навчальний посібник. – Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2019. – 320 с. ISBN 0000000000000000.
3. І.В. Стельмахович, О.М. Неживець. Кримінально-правова характеристика злочинів, що вчинюються у процесі приватизації державного майна *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ: науково-теоретичний журнал* Редкол. Є.М. Моїсєєв та ін. Київ 2007. Вип. 3. С. 173–181.
4. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: Монографія. *Юридична практика* 2003. 924 с.
5. Пилипчак С. Криміналістична характеристика незаконної приватизації майна *Право України*. 2003 р. № 5, С. 134–139.
6. Про приватизацію державного та комунального майна: Закон України від 18.01.2018 р. № 2269-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19>.

7. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. № 2658-ІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#n281>.
8. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>.
9. Про приватизацію державного майна: Закон України від 04.03.1992 р. № 2163-ХІІ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-12/ed20040311#Text>.
10. Методика оцінки майна: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.12.2013 р. № 1891 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1891-2003-%D0%BF#Text>.
11. Єдиний державний реєстр судових рішень URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/12305069>
12. Єдиний державний реєстр судових рішень URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/44645592>
13. Єдиний державний реєстр судових рішень URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/26024168>

**Chumakova T. Act as a sign of the objective side of corpus delicti of the crime of illegal privatization of the state, municipal property: theoretical and practical aspects**

**Summary.** The article investigates legally established, criminalized act as an obligatory sign of the objective side of corpus delicti of the crime of illegal privatization of the state, municipal property. The following varieties of acts, as a mandatory sign of the objective side of the corpus delicti of the crime of illegal privatization of state and municipal property, were investigated and defined: 1. privatization of state, communal property by understating its value by determining its value in a way not provided for by law, 2. privatization of state, communal property by using false privatization documents, 3. privatization of property not subject to privatization under the law, 4. privatization by an unauthorized person, which is a component disposition of article 233 of the Criminal Code

of Ukraine – illegal privatization of state and communal property. The review of scientific works and views of prominent scientists on the concept of an act as a sign of the objective side of the corpus delicti of illegal privatization of state, communal property, and proposed definitions of the act of illegal privatization of state, communal property. The varieties of act as an obligatory sign of the objective side of corpus delicti of crime of illegal privatization of the state and municipal property in theoretical plane and practical aspect are considered. In order to correctly define each concept, which is part of a legally defined act of illegal privatization of state and municipal property, the author conducted a study of the current legislation of Ukraine and identified differences in the conceptual apparatus in the legislation of Ukraine, proposed an interpretation of the concepts that are part of the concept of criminal offence of illegal privatization of state and municipal property. Emphasis is put on the study of judicial practice, namely the guilty verdicts of courts of Ukraine, which have already entered into legal force, for committing a criminal offense by persons – illegal privatization of state and municipal property. Through the prism of law enforcement and qualification of persons who have committed a criminal offense – illegal privatization of state municipal property, the definition of the concept of the act, as an obligatory sign of the objective side of corpus delicti, namely the illegal privatization of state municipal property was supplemented. The judicial practice of qualification of actions of convicted persons as privatization of the state, municipal property by the use of false privatization documents and privatization by an unauthorized person was examined in more detail. The author concluded that only through the correct interpretation of the definition of the act of criminal offense of illegal privatization of state, municipal property, it is possible to correctly qualify the actions of persons as a criminal offense.

**Key words:** illegal privatization of the state, municipal property, Act as a sign of the objective side of corpus delicti of the crime of illegal privatization of the state, municipal property.